AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kibővített ötödik tanács)

2008. április 10. *

A T-233/04. sz. ügyben,

a **Holland Királyság** (képviselik: H. Sevenster, J. van Bakel és M. de Grave, meghatalmazotti minőségben)

felperesnek,

támogatja:

a **Németországi Szövetségi Köztársaság** (képviselik: W.-D. Plessing és M. Lumma, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó,

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: H. van Vliet és V. Di Bucci, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: holland.

a Holland Királyság által bejelentett, a nitrogén-oxidok kibocsátási egységei kereskedelmének rendszerére vonatkozó N 35/2003 állami támogatásról szóló 2003. június 24-i C(2003) 1761 végleges bizottsági határozat megsemmisítése iránt benyújtott keresete tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (kibővített ötödik tanács),

tagjai: M. Vilaras elnök, E. Martins Ribeiro, F. Dehousse, D. Šváby és K. Jürimäe bírák,

hivatalvezető: J. Plingers tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. december 5-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

1 Az EK 6. cikk a következőképpen rendelkezik:

„A környezetvédelmi követelményeket – különösen a fenntartható fejlődés előmozdítására tekintettel – be kell illeszteni a 3. cikkben említett közösségi politikák és tevékenységek meghatározásába és végrehajtásába”.

2 Az EK 87. cikk a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ha e szerződés másként nem rendelkezik, a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

[…]

(3) A közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető:

a) az olyan térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott támogatás, ahol rendkívül alacsony az életszínvonal, vagy jelentős az alulfoglalkoztatottság;

b) valamely közös európai érdeket szolgáló fontos projekt megvalósításának előmozdítására vagy egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére nyújtott támogatás;

c) az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekkel ellentétes mértékben;

d) a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás, ha az a Közösségen belüli kereskedelmi és versenyfeltételeket nem befolyásolja a közös érdekkel ellentétes mértékben;

e) a támogatás olyan egyéb fajtái, amelyeket a Tanács a Bizottság javaslata alapján, minősített többséggel hozott határozatával határoz meg."

3 A környezetvédelem állami támogatásáról szóló közösségi iránymutatásból (HL 2001. C 37., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 76. o.) következik, hogy:

„(69) A tagállamoknak és a Közösségnek, mint a Jegyzőkönyv aláíró feleinek, az üvegházhatást okozó gázok csökkentését közös és összehangolt politikákkal és intézkedésekkel […] kell elérniük, beleértve a gazdasági eszközöket, illetve a maga a Kiotói Jegyzőkönyv által létrehozott eszközökkel, nevezetesen piacképes kibocsátási engedélyekkel, közös megvalósítással és tiszta fejlesztési mechanizmussal.

(70) Az e területre vonatkozó közösségi rendelkezések hiányában, de a Bizottságnak az ilyen rendelkezésekre vonatkozó javaslattételben való kezdeményezési jogának a sérelme nélkül, az egyes tagállamok feladata, hogy kidolgozzák azon politikákat, intézkedéseket és eszközöket, amelyek elfogadásával a Kiotói Jegyzőkönyvben foglalt céloknak meg kívánnak felelni.

(71) A Bizottság arra az álláspontra jutott, hogy a jegyzőkönyvben foglalt célkitűzések megvalósítása végett a tagállamok által elfogadott egyes intézkedések állami támogatásnak minősülhetnek, de egyelőre túlságosan korai volna megállapítani az ilyen támogatások engedélyezésének feltételeit."

4 Az egyes légköri szennyezők nemzeti kibocsátási határértékeiről szóló, 2001. október 23-i 2001/81/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. 309., 22. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 6. kötet, 320. o.) (11) preambulumbekezdése szerint:

„Az átmeneti környezetvédelmi célkitűzések teljesítésének költséghatékony módja a kén-dioxidra, nitrogén-oxidokra, illékony szerves vegyületekre és ammóniára vonatkozó nemzeti kibocsátási határértékek egyes tagállamokra történő meghatározása. Ezek a kibocsátási határértékek rugalmasságot biztosítanak a Közösség és a tagállamok számára betartásuk módját illetően."

5 A 2001/81 irányelv 4. cikke „Nemzeti kibocsátási határértékek" cím alatt a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok legkésőbb 2010-ig az alábbi szennyező anyagok évi nemzeti kibocsátását az I. mellékletben megállapított kibocsátási határértéket meg nem haladó szintre korlátozzák, figyelembe véve a 9. cikkben szereplő jelentést követően elfogadott közösségi intézkedések által bevezetett bármilyen módosítást: kén-dioxid (SO_2), nitrogén-oxidok (NOx), illékony szerves vegyületek (VOC) és ammónia (NH_3)."

6 A 2001/81 irányelv I. melléklete Hollandia tekintetében a 2010-re elérendő nitrogén-oxid (NOx) kibocsátási határértéket 260 kilotonnában állapítja meg.

7 A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ezen irányelvnek 2002. november 27-e előtt megfeleljenek, és erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

A jogvita alapját képező tényállás

8 2003. január 23-i levelükkel a holland hatóságok az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján bejelentették a NOx-kibocsátás-kereskedelem rendszerét (a továbbiakban: a szóban forgó intézkedés) a Bizottságnak. Azt kérték, hogy Bizottság hozzon az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 4. cikkének (2) bekezdése értelmében támogatás hiányát megállapító határozatot.

9 2003. június 24-én a Bizottság elfogadta a szóban forgó intézkedésre vonatkozó N 35/2003 állami támogatásról szóló C(2003) 1761 végleges határozatot (a továbbiakban: megtámadott határozat).

10 A megtámadott határozatban a Bizottság először bemutatja a szóban forgó intézkedést a határozat 1. pontjában. A 2001/81 irányelvben meghatározott holland nemzeti NOx -kibocsátási határérték keretében a holland hatóságok 2010-re a nagy ipari létesítményeik, vagyis körülbelül 250 vállalkozás vonatkozásában 55 kilotonna NOx-kibocsátásra vonatkozó célt tűztek ki.

11 E rendszer működésére vonatkozóan a Bizottság a megtámadott határozat 1.2. pontjában előadja, hogy a nemzeti törvény minden egyes ipari létesítmény vonatkozásában meghatároz egy betartandó NOx-kibocsátásra vonatkozó szintet. A vállalkozás az így előírt kibocsátási szintet vagy a NOx-kibocsátást csökkentő intézkedések saját létesítményében történő meghozatalával, vagy a kibocsátási egységek más vállalkozásoktól történő megvásárlásával, vagy e két lehetőség kombinálásával tarthatja be. A kibocsátáscsökkentéseket a kibocsátási egységek kereskedelme piacán olyan létesítmények kínálják, NOx-egységek formájában, amelyeknek a kibocsátása alacsonyabb a kibocsátási határértéknél.

12 Valamely létesítménynek az esetleges eladott vagy megvásárolt NOx-egységekkel korrigált teljes éves NOx-kibocsátásának meg kell felelnie az említett létesítmény számára megengedett kibocsátási szintnek. A megengedett éves kibocsátást – abszolút értéken – a vonatkozó kibocsátási szint és az említett létesítmény által használt energiamennyiség alapján számolják ki.

13 A holland hatóságok minden egyes év végén ellenőrzik, hogy a létesítmények betartották-e az előírt kibocsátási szintet. A NOx-egységek minden évben megvásárolhatók, megtakaríthatók vagy kölcsönadhatók jövőbeli időszakokra. Ha valamely létesítmény túllépi az előírt kibocsátási szintet, a többletet a következő évben ellentételeznie kell. Továbbá ezen ellentételezendő többlet 25%-kal nő a túllépésektől való visszatartás érdekében. Ha valamely létesítménynek nem sikerül betartania a kibocsátási szintet, a holland hatóságok hatékony, arányos és elrettentő bírságot szabnak ki rá.

14 Végül, a szóban forgó intézkedés keretében a vállalkozásoknak a termelés lehetővé tételéhez nem kell kibocsátási egységeket szerezniük. Csak be kell tartaniuk a kibocsátási szintet.

15 A megtámadott határozat 1.3. pontjában a Bizottság leírja a kibocsátási szint kiszámításának módját, majd a határozat 1.4. pontjában a „cap-and-trade” rendszer és „dynamic cap” rendszer között fennálló különbségeket, mely utóbbi rendszerbe a szóban forgó intézkedés is tartozik. A Bizottság előadja, hogy a holland hatóságok szerint a szóban forgó intézkedés különbözik a forgalomképes jogok rendszerének másik változatától, a „cap-and-trade” rendszertől, amelyben a kibocsátási egységeket vállalkozásoknak juttatják. Az új vagy a tevékenységüket bővíteni kívánó vállalkozásoknak előbb meg kell szerezniük a szükséges egységeket. A szóban forgó intézkedés keretében e vállalkozásoknak nincs ilyen kötelezettsége, hanem egyszerűen be kell tartaniuk azt a kibocsátási határértéket, amelytől az energiafogyasztásuk függ, és amelyet ez utóbbihoz igazítanak.

16 A megtámadott határozat 1.5. és 1.6. pontjában a Bizottság továbbá pontosítja, hogy a szóban forgó intézkedés minden 20 megawatt termikus energiánál (MWt) nagyobb teljesítményű ipari vállalkozásra alkalmazandó a közösségi szabályozással párhuzamosan. A holland hatóságok továbbra is alkalmazzák a különböző hatályban lévő közösségi irányelvek által meghatározott kibocsátási határértékeket.

17 A szóban forgó intézkedés értékelése (a megtámadott határozat 3. pontja) során a Bizottság mindenekelőtt a kibocsátási egységek kereskedelmi rendszerére vonatkozó határozathozatali gyakorlatára hivatkozik, és az alábbi két rendszertípust különbözteti meg:

„1) Azok a rendszerek, amelyekben az átruházható kibocsátási vagy szennyezési engedélyek olyan forgalmi értékkel bíró immateriális javaknak minősülnek, amelyeket az állam is eladhatott vagy pályázat útján értékesíthetett volna, ami bevételkieséssel (vagy állami források elvesztésével) jár oly módon, hogy fennáll az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének értelmében vett állami támogatás;

2) Azok a rendszerek, amelyekben az átruházható kibocsátási vagy szennyezési engedélyek hivatalos bizonyítékot jelentenek arra, hogy bizonyos termékek előállítása nem adható el vagy nem ítélhető oda az engedély kedvezményezettjének, így nincs bevételkiesés – tehát semmilyen szóban forgó állami forrás sincs –, ami az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének értelmében vett állami támogatás hiányát vonja maga után.”

18 Továbbá a Bizottság ismerteti azokat az okokat, amelyek arra a következtetésre vezették, hogy a szóban forgó intézkedés esetében állami támogatás, vagyis lényegében az állam részéről NOx-egységek ingyenes nyújtása áll fenn tagállamok közötti kereskedelmet végző vállalkozások sajátos csoportjának. A megtámadott határozat szerint a holland hatóságoknak lehetőségük volt a kibocsátási egységek eladására

vagy pályázat útján történő értékesítésére. A tagállamnak tehát a NOx-egységek mint immateriális javak ingyenes nyújtásával bevételkiesése lenne. A Bizottság ebből arra következtet, hogy e rendszer az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami forrásokat foglal magában. Az érintett vállalkozások helyzetének megerősödése érintené a tagállamok közötti kereskedelmet.

19 Végül, a megtámadott határozat 3.3. pontjában a Bizottság megvizsgálja a szóban forgó intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét.

20 Következtetésként a megtámadott határozat 4. pontjában a Bizottság megállapítja, hogy a szóban forgó intézkedés az EK 87. cikk (1) bekezdésének értelmében vett állami támogatást foglal magában, miközben hozzáteszi, hogy e támogatás összeegyeztethető a közös piaccal az EK 87. cikk (3) bekezdésének és az Európai Gazdasági Térségről (EGT) szóló megállapodás 61. cikke (3) bekezdése c) pontjának megfelelően. A Bizottság felhívja a holland hatóságokat, hogy évente küldjék meg neki a szóban forgó intézkedés végrehajtásáról szóló jelentést, és előzetesen jelentsék be neki azon feltételek módosítását, amelyek mellett a támogatást nyújtották.

Az eljárás

21 A Bíróság Hivatalához 2003. szeptember 5-én benyújtott keresetlevelével a Holland Királyság keresetet indított a megtámadott határozat ellen (C-388/03. sz. ügy).

22 2004. február 17-i végzésével a Bíróság elnöke elfogadta a Németországi Szövetségi Köztársaság beavatkozását a jelen eljárásba a Holland Királyság támogatása végett.

23 A Bíróság a 2004. június 8-i végzésével az Elsőfokú Bíróság elé utalta az ügyet a Bíróság alapokmányáról szóló jegyzőkönyv 51. és 54. cikkének módosításáról szóló, 2004. április 26-i 2004/407/EK, Euratom tanácsi határozat (HL L 132., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 5. kötet, 85. o.) alapján.

24 2004. december 13-i levelében az Elsőfokú Bíróság felhívta a Holland Királyságot és a Németországi Szövetségi Köztársaságot, hogy terjesszék elő az azon következtetésekre vonatkozó észrevételeiket, amelyeket a Bíróság C-164/02. sz., Hollandia kontra Bizottság ügyben 2004. január 28-án hozott végzéséből (EBHT 2004., I-1177. o.) a jelen kereset elfogadhatóságával kapcsolatban kell levonni. A Holland Királyság és a Németországi Szövetségi Köztársaság 2005. január 14-én, illetve 12-én terjesztették elő az észrevételeiket.

A felek kérelmei

25 A Németországi Szövetségi Köztársaság által támogatott Holland Királyság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– semmisítse meg a megtámadott határozatot annyiban, amennyiben a Bizottság abban úgy véli, hogy a szóban forgó intézkedés az EK 87. cikk (1) bekezdésének értelmében vett támogatást foglal magában;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

26 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– elsődlegesen nyilvánítsa a keresetet elfogadhatatlannak, vagy másodlagosan utasítsa el a keresetet;

– a Holland Királyságot kötelezze a költségek viselésére.

Az elfogadhatóságról

A felek érvei

27 A Bizottság elfogadhatatlansági kifogás emelése nélkül azt kérdezi, hogy a jelen kereset elfogadható-e. Úgy érvel, hogy a megtámadott határozat egy jóváhagyó határozat, amely nem fejt ki a Holland Királyság érdekeit érintő joghatásokat. E határozat tehát nem módosíthatja a jogi helyzetét, és nem okozhat neki sérelmet. Az ítélkezési gyakorlat szerint ezért a megtámadott határozat nem támadható meg keresettel.

28 A Bizottság e tekintetben a Bíróság C-208/99. sz., Portugália kontra Bizottság ügyben 2001. november 27-én hozott végzésére (EBHT 2001., I-9183. o.), valamint a Bíróság C-242/00. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 2002. június 18-án hozott ítéletére (EBHT 2002., I-5603. o.), és az Elsőfokú Bíróság T-212/00. sz., Nuove Industrie Molisane kontra Bizottság ügyben 2002. január 30-án hozott ítéletére (EBHT 2002., II-347. o.) utal. Az ítélkezési gyakorlatot megerősítette a jelen esethez hasonló ügyben a fenti 24. pontban hivatkozott Hollandia kontra Bizottság ügyben hozott végzés.

29 A Bizottság úgy véli, hogy a Holland Királyság túl szélesen értelmezi az elfogadhatóság fogalmát. Nem elég jövőbeni érdekek esetleges érintettségének eshetőségére hivatkozni. A Bizottság szerint a megsemmisítés iránti kereset benyújtója csak akkor fogadható el, ha az általa vitatott határozat negatív és kellően súlyos hatást gyakorol valós és létező érdekekre. A jelen esetben nem erről van szó. Azon tény, hogy harmadik személyek egy napon nemzeti eljárások keretében a megtámadott határozatra hivatkozhatnak annak bizonyítása végett, hogy a szóban forgó intézkedéshez hasonló rendszerek állami támogatásoknak minősülnek, nem jelenti azt, hogy a megtámadott határozat negatívan és egyértelműen módosítja a Holland Királyság helyzetét.

30 A Bizottság továbbá azt gondolja, hogy az EK 230. cikket az EK 233. cikk fényében kell értelmezni. Az EK 230. cikk alapján történő keresetindítás lehetőségének azon helyzetekre kell korlátozódnia, amelyekben a megtámadott határozat megsemmisítése esetén az intézmény köteles az ítéletben foglaltak teljesítésére bizonyos olyan intézkedéseket hozni, amelyek ténylegesen és konkrétan módosítják a Holland Királyság jogi helyzetét. A jelen esetben azonban a Bizottságnak megsemmisítés esetén nem kell semmilyen olyan aktust hoznia, amely módosítaná a Holland Királyság jogi helyzetét.

31 A Holland Királyság szerint elfogadható a keresete. Azzal érvel, hogy a tagállamok által benyújtott keresetek elfogadhatóságához elegendő az, hogy a vitatott intézkedés alkalmas a tagállamok érdekeinek befolyásolására. Nem lenne szükséges tehát, hogy a holland érdekeket ténylegesen érintsék a kereset benyújtásának időpontjában. Kereset indítására jövőbeli és eshetőleges joghatások figyelembevételével kerülhet sor.

32 A Holland Királyság emlékeztet arra, hogy az állami támogatásként való minősítés a 659/1999 rendelet 17–19. cikkének alkalmazását jelenti. Ezért a Bizottság a jövőben nézve minden szükséges intézkedést megtehet, ami veszélyt jelent a szóban forgó intézkedés folytonosságára és jogi bizonyosságára. Ráadásul az ezen intézkedés tekintetében eszközölt módosításokat be kell jelenteni a Bizottságnak, és a Holland

Királyság köteles évente jelentést készíteni az intézkedés végrehajtásáról. A Németországi Szövetségi Köztársaság szintén azt állítja, hogy a megtámadott határozat joghatásokat fejt ki a Holland Királyság vonatkozásában, amennyiben a szóban forgó intézkedésre alkalmazhatóvá teszi az állami támogatásokra vonatkozó anyagi és eljárásjogi közösségi jogi rendelkezéseket.

33 Másfelől a Holland Királyság kijelenti, hogy a szóban forgó intézkedés keretében nyújtott állítólagos támogatás igazolhatna valamely, egy új támogatás összeegyeztethetőségéről a Bizottság által elfogadott iránymutatások keretében előírt halmozási szabályok alapján hozott határozatot. A megtámadott határozat olyan precedenst teremt, amely a jövőben arra kényszeríti a tagállamokat, hogy bejelentsék a Bizottságnak a hasonló rendszereket. Továbbá harmadik személyek hivatkozhatnának a megtámadott határozatra a nemzeti bíróságok előtt.

34 A fenti 24. pontban hivatkozott Hollandia kontra Bizottság ügyben hozott végzésből levonható következtetéseket illetően a Németországi Szövetségi Köztársaság által támogatott Holland Királyság különösen arra hivatkozott, hogy az említett ügy keretében a keresete a megtámadott határozat indokolásában szereplő kijelentés megsemmisítésére irányult. A jelen esetben viszont a kereset a megtámadott határozat rendelkező része, és nem egyik indoka ellen irányult.

35 A Németországi Szövetségi Köztársaság által támogatott Holland Királyság megjegyzi, hogy annak megerősítését kimondó határozat meghozatalát kérte a Bizottságtól, hogy a szóban forgó intézkedés nem minősül állami támogatásnak. Ugyanakkor a Bizottság azzal, hogy ilyen támogatás fennállására következtetett, elutasította ilyen irányú kérelmét. A Németországi Szövetségi Köztársaság szerint ez is megkülönbözteti a jelen esetet a fenti 24. pontban hivatkozott Hollandia kontra Bizottság ügyben hozott végzés alapjául szolgáló ügytől.

36 Végül, a Holland Királyság szerint az EK 233. cikkben előírt végrehajtási intézkedések nem számítanak a megsemmisítés iránti kereset elfogadhatósági feltételei közé. Ráadásul a Bizottság a megtámadott határozat megsemmisítése után új, az állami támogatás hiányát megállapító határozatot hozhatna.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

37 Az EK 230. cikk egyértelmű különbséget tesz egyfelől a közösségi intézmények és a tagállamok, másfelől pedig a természetes és jogi személyek megsemmisítés iránti kereset indítására vonatkozó joga között, mivel e cikk második bekezdése többek között bármely tagállamnak jogot biztosít arra, hogy megsemmisítés iránti keresettel vitassa a Bizottság határozatainak jogszerűségét, anélkül hogy e jog gyakorlását az eljáráshoz fűződő érdek igazolásától tenné függővé. Valamely tagállamnak tehát a keresete elfogadhatóságához csak azt kell bizonyítania, hogy a Bizottság általa megtámadott jogi aktusa joghatásokat fejt ki a vonatkozásában. Ahhoz azonban, hogy a Bizottság valamelyik jogi aktusa megsemmisítés iránti kereset tárgyát képezhesse, joghatások kifejtésére kell irányulnia (lásd a fenti 28. pontban hivatkozott Portugália kontra Bizottság ügyben hozott végzés 22–24. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

38 A jelen esetben a szóban forgó intézkedés Holland Királyság általi bejelentését, és arra irányuló kérelmét követően, hogy a szóban forgó intézkedésről állapítsák meg, hogy a 659/1999 rendelet 4. cikkének (2) bekezdése alapján nem minősül támogatásnak, a Bizottság a megtámadott határozatban kijelenti, hogy e rendszer a közös piaccal összeegyeztethető állami támogatást foglal magában.

39 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy hasonló körülmények között a Bíróság elfogadhatónak tekintette valamely tagállam keresetét (a Bíróság C-241/94. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 1996. szeptember 26-án hozott ítélete [EBHT 1996., I-4551. o.]). E tekintetben még ha igaz is az, hogy a Bizottság ebben az ügyben nem

vitatta a kereset elfogadhatóságát, hangsúlyozni kell, hogy az eljárásgátló okok fennállása miatti elfogadhatatlanság olyan elfogadhatatlanság, amelyet a közösségi bíróság bármikor hivatalból vizsgálhat. Ezért az, hogy az említett ügyben a Bizottság nem vitatta a kereset elfogadhatóságát, nem jelenti azt, hogy a Bíróság lemond e kérdés vizsgálatáról.

40 Továbbá, ellentétben a fenti 28. pontban a Bizottság által hivatkozott Németország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet körülményeivel, a Bizottság a szóban forgó intézkedés állami támogatásnak minősítésekor nem tett eleget a Holland Királyság kérelmének.

41 E minősítés lehetővé tette a Bizottság számára, hogy a megtámadott határozat keretében vizsgálja a szóban forgó intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét. Másfelől maga után vonja a 659/1999 rendelet által a létező támogatási programokra vonatkozóan előírt eljárás, és különösen a rendelet 17–19. cikke és 21. cikke alkalmazását, amely a tagállamok kötelezettségévé teszi éves jelentés benyújtását minden létező támogatási programról. Ezen állami támogatásként való minősítés befolyással lehet új támogatás nyújtására is a különböző eredetű támogatások halmozódására vonatkozó, többek között a környezetvédelem állami támogatásáról szóló közösségi iránymutatás 74. pontja által előírt szabályok alapján.

42 Ebből következik, hogy a megtámadott határozat bizonyosan kötelező joghatásokat fejt ki. A Holland Királyság keresete tehát elfogadható.

43 E következtetést sem a hivatkozott ítélkezési gyakorlat, sem a Bizottság által felhozott érvek nem cáfolják.

44 Ellentétben az Elsőfokú Bíróság T-138/89. sz., NBV és NVB kontra Bizottság ügyben 1992. szeptember 17-én hozott ítéletében (EBHT 1992., II-2181. o.) említett körülményekkel, a megtámadott határozat olyan joghatásokat fejt ki, amelyek sértik a Holland Királyságot (lásd a fenti 42. pontot). Ezenkívül a Holland Királyság jogi helyzete az EK 230. cikkére tekintettel nem hasonlítható (lásd a fenti 37. pontot) ezen ügy felperesének jogi helyzetéhez, amelynek – vállalkozás lévén – igazolnia kell az eljáráshoz fűződő érdekét (lásd a fenti 37. pontot).

45 Ráadásul bár a Bíróság a fenti 28. pontban hivatkozott Portugália kontra Bizottság ügyben hozott végzésében elfogadhatatlannak nyilvánította a keresetet, arra a tényre támaszkodott, hogy a Portugál Köztársaság csak annyiban kérte a megtámadott határozatok megsemmisítését, amennyiben azokban ő volt címzettként megjelölve, amely megjelölést a Bíróság feleslegesnek és önálló joghatás nélkülinek tartott (25. és 28. pont). Ugyanakkor a jelen esetben a Holland Királyság vitatja az állami támogatásként való minősítést, amely nem tekinthető feleslegesnek és önálló joghatás nélkülinek.

46 A fenti 28. pontban hivatkozott Nuove Industrie Molisane kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben az Elsőfokú Bíróság elutasította a keresetet, mint elfogadhatatlant, az eljáráshoz fűződő érdek hiánya miatt, miután megállapította, hogy a felperes nem vitatta a határozat rendelkező részét, és miután megvizsgálta, hogy a felperes által vitatott megállapítás fejtett-e ki olyan kötelező joghatásokat, amelyek érintették az érdekeit (34. és 38. pont). Ugyanakkor a jelen esetben egyrészt a Holland Királyságnak nem kell bizonyítania az eljáráshoz fűződő érdekét (lásd a fenti 37. pontot), másrészt pedig a megtámadott határozat rendelkező részét vitatja, amelyben az általa vitatott állami támogatásként való minősítés szerepel.

47 Ez utóbbi kérdést illetően a jelen esetet szintén meg kell különböztetni a fenti 24. pontban hivatkozott Hollandia kontra Bizottság ügyben hozott végzés alapjául szolgáló ügytől. Ebben az ügyben ugyanis a Holland Királyság a keresetlevelében annyiban kérte az érintett határozat megsemmisítését, „amennyiben a Bizottság abban arra következtet[ett], hogy a kikötői hatóságoknak kiutalt hozzájárulások […] az EK 87. cikk (1) bekezdésének értelmében vett állami támogatásoknak minősül[t] ek” (9. pont). Ugyanakkor e következtetés nem szerepelt az említett határozat rendelkező részében.

48 Végül, ami a Bizottság azon érvét illeti, amely szerint az EK 230. cikk és EK 233. cikk együttes értelmezése csak akkor teszi lehetővé az EK 230. cikk szerinti keresetet, ha az EK 233. cikkben előírt végrehajtási intézkedéseket kell hozni, meg kell állapítani, hogy ezen értelmezés nem következik a szerződés rendszeréből. Az EK 233. cikk előírja, hogy az az intézmény vagy azok az intézmények, amelyek aktusait a Bíróság semmisnek nyilvánította, vagy amelyek mulasztását a Bíróság a szerződéssel ellentétesnek nyilvánította, kötelesek megtenni a Bíróság ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket. E cikk tehát egyértelműen a valamely jogi aktust az EK 230. cikk alapján megsemmisítő ítéletek végrehajtásának biztosítására irányul. Az EK 230. cikk viszont egyáltalán nem köti alkalmazását az EK 233. cikk alkalmazásához. E cikk a kereset benyújtásának feltételeként csak azt fogalmazza meg, hogy az intézmény, amelytől a megtámadott jogi aktus ered, jogosult legyen intézkedések hozatalára, ha ezt a jogi aktust megsemmisítik.

49 Ilyen körülmények között a keresetet elfogadhatónak kell nyilvánítani.

Az ügy érdeméről

50 A Holland Királyság két jogalapot hoz fel, amelyek közül az egyik az EK 87. cikk, a másik az indokolási kötelezettség megsértésére vonatkozik.

51 Az első jogalapot illetően a Németországi Szövetségi Köztársaság által támogatott Holland Királyság úgy érvel, hogy a szóban forgó intézkedés nem minősül állami forrásból finanszírozott előnynek, és másodlagosan, hogy a szelektivitási feltétel nem teljesül.

Az állami forrásból finanszírozott előny hiányáról

A felek érvei

52 A Holland Királyság úgy véli, hogy a Bizottság érvelése helytelen, mert a kibocsátási egységek nyújtásán alapszik, holott a szóban forgó intézkedés alapja valójában egy jogszabályi eredetű környezetvédelmi szint előírása. Ezen egységes szint alkalmazandó minden olyan ipari vállalkozásra, amelynek az összteljesítménye meghaladja a 20 megawatt termikus energiát. Ez a szint terhet jelent a vállalkozásoknak, nem pedig előnyt. A rendszer jellemzője, hogy a vállalkozások megválaszthatják, hogy milyen módon tesznek eleget a szintnek: saját kibocsátásaik csökkentésével vagy a többi vállalkozás által vállalt kibocsátási egységek megvásárlásával. A Bizottság tévesen indul ki abból az elvből, hogy a kibocsátási egységeket a holland hatóságok hozzák létre. A Holland Királyság szerint a holland hatóságok, mivel nem biztosítanak semmilyen kibocsátási jogot, nem is adhatnak el vagy értékesíthetnek pályázat útján ilyen jogokat.

53 A Holland Királyság e tekintetben emlékeztet arra, hogy állami támogatásról csak állami források átruházása esetén beszélhetünk. Ezen állítás alátámasztására több ítéletre hivatkozik, köztük a Bíróság C-379/98. sz. PreussenElektra ügyben 2001. március 13-án hozott ítéletére (EBHT 2001., I-2099. o.), amelyben a Bíróság úgy határozott, hogy a törvény által előírt vásárlási kötelezettség és abból következően a pénzügyi terhek magánvállalkozások közötti megosztása egyáltalán nem jár az állami források közvetlen vagy közvetett átruházásával. Véleménye szerint a szóban forgó intézkedés hasonlóságokat mutat az említett ügyben vizsgált intézkedéssel.

54 Egyebekben a Holland Királyság előadja, hogy a szóban forgó intézkedés nem hasonlítható a dán vagy brit rendszerhez, amelyekben az előre meghatározott számú egységeket ingyenesen osztják szét a hatóságok. Az ő esetükben a pályázat útján történő odaítélés vagy az eladás kétségtelenül elképzelhető lehetőséget jelent. A szóban forgó intézkedés több hasonlóságot mutat a belga rendszerrel, amelyben a forgalomképes

kibocsátási vagy szennyezési engedélynek egyáltalán nincs értéke a kedvezményezettre nézve az állammal való kapcsolatában, és csak bizonyos termelés vagy kibocsátás bizonyítékául szolgál. Mindenesetre a Holland Királyság úgy véli, hogy a Bizottság kísérletei arra, hogy a szóban forgó intézkedést az általa alkotott két kategória valamelyikébe besorolja, csak felkavarják a vitát.

55 Végül a Holland Királyság vitatja a Bizottság által a környezetvédelem állami támogatásáról szóló közösségi iránymutatásnak tulajdonított értelmezést, amely szerint a kibocsátási engedély megadása bizonyos esetekben állami támogatásnak tekinthető. Azt a tényt is vitatja, hogy az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 275., 32. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 631. o.) többször hangsúlyozza, hogy az EK 87. cikk vonatkozik a kibocsátási egységek kiosztására.

56 A Németországi Szövetségi Köztársaság a vállalkozások előnyének hiányára hivatkozik. Még ha úgy is gondolja, hogy a jelen esetben a kibocsátási egységek kiosztásáról van szó, azok a meghatározott kibocsátási határérték betartására vonatkozó kötelezettség pontosabb meghatározását jelentik. A vállalkozások helyzete romlana a korábbi helyzethez képest. Egyébként véleménye szerint a vállalkozások csak a kibocsátásaik csökkentésére vonatkozó saját erőfeszítéseiknek köszönhetően szerezhetnek átruházható jogokat. E gazdasági előny nem tudható be a tagállamnak. A Bizottság téved, amikor a jelen esetben az állami bevételekről való lemondás szempontját alkalmazza, mivel e szempont nem megfelelő a támogatások jogában a kibocsátási egységek ingyenes kiosztásának megértéséhez. Utóbbi a tagállamok azon jogának kifejeződése, hogy szabadon dönthetnek terhek bevezetéséről, és a támogatások jogának szempontjából nem hasonlítható a javak közhatalom általi átruházásához. A szokásos piaci feltételek melletti magánbefektető elve nem alkalmazható, mivel az állam kötelező keretet ajánl a gazdasági szereplőknek, anélkül hogy ő maga részt venne a piacon.

57 A Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó intézkedés állami támogatást foglal magában, hiszen a Holland Királyság minden évben ingyenesen bocsátja a kibocsátási egységeket az érintett vállalkozások rendelkezésére. Az állam tehát olyan forgalomképes immateriális javakat hoz létre, amelyeket ingyenesen kínál az említett vállalkozásoknak, ezáltal könnyítve azokon a terheken, amelyeknek rendszerint a költségvetésüket kellene terhelni.

58 E kibocsátási egységek értéke főleg abból a tényből fakad, hogy azon vállalkozás, amely úgy gondolja, hogy túllépi a kibocsátási határértékét, a szükséges egységek megvásárlásával elkerülheti, hogy a holland hatóságok bírságot szabjanak ki rá. Ezen egységek már az év elején átruházhatók, oly módon, hogy a pénzügyi problémával szembesülő vállalkozás eladhatja azokat. A Bizottság szerint a Holland Királyság nem vitatja e kibocsátás egységek vagyoni értékét.

59 A Bizottság úgy érvel, hogy a jelen esetben állami források átruházása áll fenn az állami források elvesztésének formájában. A Holland Királyság csak a rendszer második szakaszát veszi figyelembe, amelynek során a vállalkozások egymást között ruházzák át a kibocsátási engedélyeket. Állami támogatást viszont az első szakaszban nyújtanak, melynek során a Holland Királyság ingyenesen nyújt az érintett vállalkozásoknak kibocsátási engedélyeket, amelyeket azután eladhatnak. Az a tény, hogy a holland hatóságok forgalomképes jogokat hoznak létre, és azután azokat ingyenesen biztosítják az említett vállalkozásoknak, ahelyett hogy eladnák azokat, bevételkiesést eredményez az állam számára.

60 A Bizottság azt állítja, hogy a Holland Királyság másként is megszervezhetné a rendszerét, és minden évben eladhatná a kibocsátási egységeket. A hatóságok még a holland hatóságok által választott rendszerben is visszavásárolhatnák a fel nem használt kibocsátási egységeket azoktól a vállalkozásoktól, amelyeknek a kibocsátása alacsonyabb az előírtnál. Az állam azután piaci értéken eladhatná ezen egységeket azon vállalkozásoknak, amelyeknek szüksége van azokra. Az eredmény a környezetre gyakorolt hatások szintjén hasonló lenne, de a holland hatóságok szednék be szinte teljes mértékben a fel nem használt egységek árát. A szóban forgó intézkedés keretében ezzel ellentétben a NOx-egységekkel rendelkező és azokat eladó vállalkozások kapnák a teljes piaci árat.

61 Annak oka, hogy a szóban forgó intézkedést a dán és brit rendszerhez hasonlította, a Bizottság szerint nem az, hogy a szóban forgó intézkedés nem határozza meg előre a kibocsátási egységek pontos mennyiségét, amellyel egy meghatározott vállalkozás rendelkezik, ami annyira különbözik e két másik rendszertől, hanem az, hogy nincs szó az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami források átruházásáról.

62 A szóban forgó intézkedés nem hasonítható a belga rendszerhez, és a fenti 53. pontban hivatkozott PreussenElektra ítélkezési gyakorlat nem alkalmazható a jelen esetben.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

63 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a támogatáskénti minősítéshez az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti minden feltételnek teljesülnie kell. E rendelkezés főszabály szerint a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásokat úgy határozza meg, mint a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet (lásd a Bíróság C-126/01. sz. GEMO-ügyben 2003. november 20-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-13769. o.] 21. és 22. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

64 Ahhoz, hogy az előnyök az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatásoknak minősülhessenek, egyrészt azokat közvetlenül vagy közvetve állami forrásokból kell nyújtani, másrészt pedig az államnak betudhatónak kell lenniük (a fenti 63. pontban hivatkozott GEMO-ügyben hozott ítélet 24. pontja).

65 A támogatás fogalma nemcsak a szubvencióhoz, kölcsönhöz vagy a vállalkozás tőkéjében való részesedéshez hasonló pozitív juttatásokat foglalhatja magában, hanem

azokat a juttatásokat is, amelyek különböző formában enyhítik a vállalkozás költségvetésének általános terheit, és amelyek ezáltal, anélkül hogy a szó szoros értelmében támogatások lennének, azokkal azonos természetűek és hatásúak (lásd a fenti 63. pontban hivatkozott GEMO-ügyben hozott ítélet 28. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

66 Ebből következik, hogy állami támogatásnak minősülhet a bizonyos vállalkozásoknak előnyt nyújtó intézkedés, amely a hatóságok számára többletteherrel jár, állami követelésekről való tényleges lemondás, bírságfizetési kötelezettség vagy egyéb pénzügyi szankciók alóli mentesség formájában (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-295/97. sz. Piaggio-ügyben 1999. június 17-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-3735. o.] 42. és 43. pontját).

67 Ezeknek az elveknek a fényében kell megvizsgálni, hogy a szóban forgó intézkedés állami forrásból juttat-e pénzügyi előnyt a kedvezményezettjeinek.

68 A Holland Királyság arra hivatkozik, hogy nem biztosít kibocsátási egységeket az érintett vállalkozásoknak.

69 E tekintetben meg kell állapítani, hogy más rendszerekkel ellentétben a szóban forgó intézkedés nem közvetlenül az állam által kiosztott kibocsátási egységeken alapszik. Ezt ráadásul maga a Bizottság ismeri el a megtámadott határozat 3.2. pontjának első bekezdésében.

70 Azonban bár igaz, hogy a Holland Királyság közvetlen módon nem biztosít kibocsátási egységeket az érintett vállalkozásoknak, nem is elégszik meg azzal, hogy betartandó kibocsátási szintet állapít meg számukra. A kibocsátási szintek alá tartozó

vállalkozásoknak engedélyezi, hogy az e határértékből közvetetten eredő kibocsátási egységeket egymás között átruházzák a mindegyikükre alkalmazandó határértéken belül. Ugyanakkor a Holland Királyság azáltal, hogy forgalomképessé teszi e kibocsátási jogokat, piaci értéket biztosít azoknak. Az e rendszer alá tartozó bármely vállalkozás bármikor eladhatja azokat.

71 E tekintetben a Holland Királyság az Elsőfokú Bíróság által feltett kérdésekre adott válaszában pontosította, hogy a kibocsátási engedély minden egyes birtokosának volt számlája a NOx-kibocsátási jegyzékben, és eladhatta az azokra az évekre vonatkozó jogokat, amelyekre szintet határoztak meg, beleértve az elkövetkező éveket is. Ebből következik, hogy minden jog forgalomképes, és nemcsak az azon vállalkozások által az év végén felszabadított egységek, amelyek NOx-kibocsátása kisebb volt a meghatározott szintnél, mivel ezen egységek a megengedett NOx-kibocsátás és a tényleges NOx-kibocsátás közötti pozitív különbséget jelentik.

72 Természetesen, amint a Holland Királyság előadja, azon kibocsátási egységek, amelyeket egyes vállalkozások esetlegesen felszabadítanak az év végén, főszabály szerint az erőfeszítéseik gyümölcsét és bizonyítékát jelentik. A rendszerben előírt azon lehetőség hiányában azonban, hogy átruházzák ezen egységeket, azoknak nincs piaci értékük. Így vállalkozások azok eladásával részben sem tudnák fedezni a NOx-kibocsátásuk csökkentése érdekében felmerült költségeiket.

73 Ami azon vállalkozásokat illeti, amelyeknek magasabb a NOx-kibocsátása a meghatározott kibocsátási határértéknél, és amelyeknek az egyenlege tehát negatív az év végén, a szóban forgó intézkedés lehetőséget ad arra, hogy elkerüljék a bírságot a kibocsátási jogok azoktól történő megvásárlásával, akik felesleget szabadítottak fel.

74 Ebből következik, hogy a kibocsátási egységeknek a szóban forgó intézkedés keretében előírt átruházhatósága előnyt jelent a meghatározott NOx-kibocsátási határérték alá tartozó vállalkozások számára.

75 Egyebekben a Holland Királyság a NOx-kibocsátási egységek piacon történő átruházásának lehetőségéről rendelkező rendszer bevezetésével az immateriális javak jellemzőit biztosította ezen egységeknek, amelyeket az érintett vállalkozások szabadon eladhatnak, még akkor is, ha köti őket az érintett vállalkozásra alkalmazandó felső határérték. Ugyanakkor e javakat ingyenesen bocsátották az érintett vállalkozások rendelkezésére, pedig eladhatták vagy árverésre bocsáthatták volna azokat. A Holland Királyság így állami forrásokról mondott le.

76 E tekintetben tévesen hivatkozik a Holland Királyság a szóban forgó intézkedés belga rendszerhez való hasonlóságára. A Bizottság ugyanis az N 550/2000 támogatásra vonatkozó, 2001. július 25-i határozatában (Belgium – „»Zöld elektromosság« igazolások”-ügy) (HL C 330., 3. o.) úgy vélte, hogy a zöld igazolások csak annak hivatalos bizonyítékául szolgálnak, hogy zöld elektromosságot állítottak elő, és hogy az állam nem járult hozzá a bevételkieséshez az igazolásoknak a gyártók számára történő ingyenes nyújtásával.

77 A Holland Királyság szintén tévesen hivatkozik a szóban forgó intézkedésnek a fenti 53. pontban hivatkozott PreussenElektra-ügyben hozott ítéletben említett intézkedéssel való hasonlóságára. E rendszer ugyanis vásárlási kötelezettséget írt elő a piaci szereplőknek egymás között. Másfelől nem kibocsátási vagy szennyezési engedélyeken alapult.

78 Következésképpen a szóban forgó intézkedés a fenti 63–66. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az érintett vállalkozások számára állami forrásból nyújtott előnyt valósít meg.

A szelektivitás hiányáról

A felek érvei

79 A Németországi Szövetségi Köztársaság által támogatott Holland Királyság azzal érvel, hogy a jelen esetben nem teljesül a szelektivitási feltétel. A szóban forgó intézkedés körülbelül 250 olyan nagy ipari vállalkozásra lenne kötelező, amely nem tartozik egyik meghatározott termelési ágazathoz sem. Mivel minden nagy létesítménynek ugyanazt a határértéket kell betartania, a vállalkozások e csoportját nem részesítik előnyben.

80 A Németországi Szövetségi Köztársaság által támogatott Holland Királyság szerint a Bíróság C-143/99. sz., Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke ügyben 2001. november 8-án hozott ítéletének (EBHT 2001., I-8365. o.) 41. pontjából következik, hogy az összehasonlításnak az érintett intézkedés által követett célkitűzés szempontjából hasonló ténybeli és jogi helyzetben található más vállalkozásokhoz képest kell történnie.

81 A Holland Királyság hangsúlyozza, hogy a Bizottság nem utal arra, hogy mely vállalkozásokhoz képest részesítik előnyben az említett nagy ipari létesítményeket. A Németországi Szövetségi Köztársaság véleménye szerint utóbbiak nincsenek a többi vállalkozáshoz hasonló helyzetben, mivel nem kényszerülnek a kibocsátási határértékek betartására.

82 A Bizottság azt állítja, hogy minden Hollandiában székhellyel rendelkező vállalkozásra vonatkoznak a kibocsátási határértékek, míg a szóban forgó intézkedés a 20 megawatt termikus energiánál nagyobb teljesítménnyel rendelkező hollandiai vállalkozások nagyon korlátozott csoportját érinti. Csak e vállalkozások kapnak ingyenesen kibocsátási egységeket a holland hatóságoktól. Bár e vállalkozások nem mind ugyanazt a terméket gyártják, az EK 87. cikk (1) bekezdése által meghatározott szelektivitási feltétel teljesül.

83 A fenti 80. pontban hivatkozott Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke ügyben hozott ítéletre hivatkozva a Bizottság azt állítja, hogy azon tény, hogy a kedvezményezett vállalkozások különböző ágazatokhoz tartoznak, nem jelenti azt, hogy a szóban forgó intézkedés általános gazdaságpolitikai intézkedés.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

84 Amint az EK 87. cikk (1) bekezdésének szövegéből következik, a tagállam által biztosított gazdasági előny csak akkor bír támogatás jelleggel, ha bizonyos szelektivitást mutatva bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos termékek előállítását részesíti előnyben (a fenti 80. pontban hivatkozott Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke ügyben hozott ítélet 34. pontja).

85 Következésképpen egy olyan állami intézkedés, amely megkülönböztetés nélkül kedvez a nemzeti területen található összes vállalkozásnak, nem minősülhet állami támogatásnak (a fenti 80. pontban hivatkozott Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke ügyben hozott ítélet 35. pontja).

86 Az EK 87. cikk alkalmazásának szempontjából közömbös, hogy az intézkedés feltételezett kedvezményezettjének helyzete javult vagy romlott a korábbi jogi helyzethez képest, vagy ellenkezőleg, nem változott az idővel. Kizárólag azt kell eldönteni, hogy adott jogi szabályozás keretén belül valamely nemzeti intézkedés alkalmas-e arra, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdésének értelmében „bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos termékek előállítását" előnyben részesítse olyan vállalkozásokkal és termékekkel szemben, amelyek az intézkedés céljára tekintettel jogilag és tényszerűen azokkal összehasonlíthatóak (lásd a fenti 80. pontban hivatkozott Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke ügyben hozott ítélet 41. pontját, és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

87 A megtámadott határozat 1.5. pontjának első bekezdése szerint a szóban forgó intézkedés minden 20 megawattnál nagyobb teljes termikus kapacitású ipari vállalkozásra alkalmazandó. A megtámadott határozat 3.3. pontjában továbbá megállapítják, hogy a szóban forgó intézkedés nagy ipari vállalkozások változatos csoportjára irányul, tehát multiszektoriális megközelítést foglal magában.

88 Egyrészt ezért meg kell állapítani, hogy minden nagy ipari létesítményre vonatkozik a szóban forgó intézkedés által meghatározott NOx-kibocsátási határérték, és részesülhetnek az ennek keretében a kibocsátási egységek forgalomképessége által kínált előnyből. A szóban forgó intézkedés alkalmazási szempontja tehát objektív, bármilyen földrajzi vagy ágazati megfontolás nélkül. Annyiban, amennyiben a szóban forgó intézkedés a legszennyezőbb vállalkozásokra vonatkozik, ezen objektív szempont megfelel továbbá a kitűzött célnak, vagyis a környezetvédelemnek és a rendszer belső logikájának is.

89 Másrészt, amint arra a megtámadott határozat utal, csak az e rendszer alá tartozó vállalkozásoknak írnak elő bírság terhe mellett kibocsátási határértéket vagy szigorú teljesítmény határértéket [Performance Standard Rate (PSR)], amelyet fokozatosan csökkentenek 2010-ig.

90 Ezért mind a kitűzött cél, mind a nagy ipari létesítményekre a szóban forgó intézkedés keretében előírt külön kötelezettségek tekintetében meg kell állapítani, hogy a NOx-kibocsátási határérték alá tartozó vállalkozások ténybeli és jogi helyzetét nem lehet azon vállalkozások helyzetéhez hasonlónak ítélni, amelyekre e határérték nem vonatkozik.

91 E kérdést illetően igaz az, hogy a Bizottság egyrészt a környezet kezelésére, másrészt a légköri szennyezésre vonatkozó törvény fennállására hivatkozott Hollandiában, amelyek egyike sem tartalmazza a kibocsátási egységek kereskedelmi rendszerét, ezáltal azt sugallva, hogy minden vállalkozásra ugyanazon kötelezettségek

vonatkoznak az NOx-kibocsátás csökkentése tekintetében. E kijelentés azonban ellentétes a szóban forgó intézkedésnek a megtámadott határozat 1. pontjában tett leírásával. Ebből ugyanis az következik, hogy a szóban forgó intézkedés által előírt kibocsátási határérték kiszámítása és az e határérték túllépését szankcionáló bírságok csak az e rendszer által érintett létesítményekre vonatkoznak (lásd a 10–16. pontot).

92 Továbbá a Bizottság semmilyen pontos bizonyítékkal nem szolgált arra, hogy az általa hivatkozott törvények hatálya alá tartozó vállalkozások ugyanolyan jellegű kötelezettségek alá tartoztak, mint a szóban forgó intézkedés által érintett vállalkozások, sem arra, hogy e kötelezettségek be nem tartása esetén az előbbiekre bírságot szabnának ki.

93 Szintén semmilyen körülmény nem teszi lehetővé azon vélekedést, hogy a 20 megawatt termikus energiánál kisebb fogyasztású vállalkozások a szóban forgó intézkedés által érintett vállalkozásokhoz hasonló helyzetben vannak. A Bizottság különösen nem bizonyította, hogy a PSR alá tartoznak.

94 A Bizottság ezért nem bizonyította olyan általános rendszer létezését, amely a szóban forgó intézkedés alá tartozó létesítményekhez hasonló ténybeli és jogi helyzetben található vállalkozásokat kötelezi, de amely nem kínálja a NOx-kibocsátási egységek forgalomképessége által jelentett előnyt. A szóban forgó intézkedés tehát nem sért semmilyen általános rendszert.

95 Azon tény, hogy az érintett vállalkozások száma körülbelül 250-re korlátozható, nem elég önmagában az intézkedés szelektivitásának bizonyításához. E vállalkozáscsoport, még ha korlátozottnak is tekinthető, valójában egy adott ténybeli és jogi helyzetben

található vállalkozások teljességét jelöli, amely a céljára tekintettel nem hasonlítható a nem ahhoz a csoporthoz tartozó vállalkozások helyzetéhez.

96 A szóban forgó intézkedés egészében véve tehát nem részesít előnyben bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos termékek előállítását az EK 87. cikk (1) bekezdésének értelmében.

97 Mindenesetre feltételezve akár, hogy úgy kell tekinteni, hogy a szóban forgó intézkedés különbséget tesz a vállalkozások között, és következésképpen *a priori* szelektív jellegű, a jelen esetben meg kell állapítani, hogy e megkülönböztetés a vonatkozó rendszer természetéből vagy belső felépítéséből ered (ebben az értelemben lásd a Bíróság C-88/03. sz., Portugália kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 6-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-7115. o.] 52. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

98 Ugyanakkor a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően nem tesz eleget a szelektivitási feltételnek az az intézkedés, amely bár előnyt jelent a kedvezményezettjének, a vonatkozó rendszer természetével vagy általános belső felépítésével igazolható (lásd a fenti 80. pontban hivatkozott Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke ügyben hozott ítélet 42. pontját).

99 A jelen esetben ugyanis a kedvezményezett vállalkozások meghatározása a rendszer természetével vagy általános belső felépítésével igazolható a jelentős NOx-kibocsátásuk miatt és a rájuk vonatkozó külön csökkentési határérték miatt. Az ökológiai jellegű megfontolások igazolják a nagyobb mennyiségű NOx-t kibocsátó vállalkozások és az egyéb vállalkozások közötti különbségtételt (lásd ebben az értelemben

a fenti 80. pontban hivatkozott Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke ügyben hozott ítélet 49. és 52. pontját). Ezen elvek alkalmazásának figyelemmel kell lennie az EK 6.és EK 87. cikk együttes rendelkezéseire.

100 Az előző fejtegetésekre tekintettel a szóban forgó intézkedés tehát nem minősülhet állami támogatásnak.

101 Ilyen körülmények között, anélkül hogy szükséges lenne a Holland Királyság által felhozott második jogalapról határozni, meg kell semmisíteni a megtámadott határozatot annyiban, amennyiben megállapítja, hogy a szóban forgó intézkedés az EK 87. cikk (1) bekezdésének értelmében vett állami támogatást foglal magában.

A költségekről

102 Az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 87. cikke 2. §-ának első bekezdésének alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a Bizottság pervesztes lett, a Holland Királyság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

103 Ugyanezen szabályzat 87. cikke 4. §-ának első bekezdésének alapján az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket. A Németországi Szövetségi Köztársaság tehát maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (kibővített ötödik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Holland Királyság által bejelentett, a nitrogén-oxidok kibocsátási egységei kereskedelmének rendszerére vonatkozó N 35/2003 állami támogatásról szóló, 2003. június 24-i C(2003) 1761 végleges bizottsági határozatot megsemmisíti.

2) A Bizottságot kötelezi a költségek viselésére.

3) A Németországi Szövetségi Köztársaság maga viseli saját költségeit.

Vilaras Martins Ribeiro Dehousse

Šváby Jürimäe

Kihirdetve Luxembourgban, a 2008. április 10-i nyilvános ülésen.

E. Coulon M. Vilaras

hivatalvezető elnök